

1906

KÖZLEMÉNYEK

1906

□ KIADJA AZ IPARTESTÜLET, BUDAPEST, VIII., NÉMET-UTCA 22 □

60. SZÁM SZERKESZTŐ: SZIKLAI ZSIGMOND ÉPÍTŐ MESTER DECEMBER 1

Telefonunk 87—08.

A kizárás még tart! — Dolgozni még nem szabad!

Önérzetes iparos a kizárás alatt segédekkel nem dolgozik!

Szorosan tartsunk ki! A siker a mienk lesz!

Ácsok békéltetése. A IV. kerületi előljáróság f. hó 26-án újabb békéltető-tárgyalást tartott az ácsok kizárásának megszüntetése végett, mely azonban, mint előzők, sikertelen maradt; mert a segédek béremeléshez ragaszkodtak, melyet a munkaadók nem teljesíthettek.

Az építő munkavezetők tanfolyama f. hó 19-én, este 6 óra-kor indult meg tizennyolc munkavezető részvétele mellett. Eddig a Gyakorlati Számvetésből Kiss János reáliskolai tanár és a Fogalmazási Gyakorlatokból Pásztor Béla építőmester tartottak előadásokat. Az egészen gyakorlati irányban tartott előadások a résztvevők érdeklődését erősen lekötik.

Az előadásra kerülő tárgyakon változtatni kellett, mert Kúnfalvy Nándor építőmesternek akadályoztatása miatt az Építés-vezetést el kellett hagyni. E helyett Pásztor Béla folytatni fogja a Fogalmazási Gyakorlatokat, Báthory István építőmester a Habarcsanyagokról és Bloch Leó építőmester a Hordképességi Számításokról fog előadást tartani.

Munkásközvetítőnk. A szakosztályok által elhatározott munkásközvetítő f. hó 28-án kezdte meg működését a VIII., Köztemető-út 12. sz. a. fekvő házban, a hová minden munkaadó s a munkára

jelentkezni akaró minden segéd d. e. 8—12 óráig, d. u. 2—6-ig fordulhat. A közvetítés teljesen ingyenes.

A közvetítő szabályzata a következő:

A budapesti építő- és ácsmesterek munkaközvetítőjének szabályzata.

Cim: fenti cím. Pecsétje: fenti cím köriratban. Székhelye: Budapest.

Célja: Kőműves és ács munkások közvetítése a szerződött építőmesterek, kőműves és ács mesterek és építési vállalkozók részére.

Költségek: A munkaközvetítő költségeit a budapesti szerződött építőmesterek stb. pénztára saját jövedelméből fedezi: miért is a munkások közvetítése úgy a munkaadók, mint a munkások részére teljesen díjtalan.

A munkasközvetítő működésének megkezdése előtt a szerződött építőmesterek stb., hivatkozással a szerződés 8. pontjára kötelezik magukat, hogy ezen pontban megszabott jogkövetkezmények terhe alatt kőműves munkásaikat kizárólag ezen munkaközvetítő útján szerzik be. A kőműves munkás pedig, aki a munkaközvetítő útján munkához jutni óhajt, köteles a mai számunkhoz csatolt nyilatkozatot aláírni, hogy az ezen nyilatkozatban foglalt feltételeket a munkaviszony tartama alatt hiven betartani fogja.

Igazgatás: A munkaközvetítő összes alkalmazottjait a szerződött építőmesterek stb. nyolcas végrehajtó bizottsága nevezi ki és állapítja meg fizetéseiket és szolgálati viszonyukat. Ugyanezen bizottság gyakorolja az általa kiküldött három tagu igazgatóság útján a felügyeletet és ellenőrzést, amelyről a végrehajtó bizottsághoz havonként jelentés teendő.

Ügykezelés:

1. Minden munkaadó saját érdekében lehetőleg már szombaton este a kifizetés alkalmával bejelenti a munkaközvetítőnek, hogy a következő héten hány falazó, diszvakoló vagy rabitz-munkásra lesz szüksége és hogy az elmúlt héten dolgozott munkások közül hányan léptek ki a munkából.

2. A szerződött építőmesterek stb. végrehajtó bizottságának jogában áll a munkasközvetítést oly szerződött mesterek részére, akik szerződésszegést követtek el, vagy a munkaközvetítő szabályait nem tartják be, — a munkasközvetítést meghatározott vagy határozatlan időtartamra beszüntetni.

3. Ha hétfőn és kedden a munkához elegendő számú munkás

nem jelentkeznek, — a munkaadó köteles munkásszükségletét telefon vagy levél útján legkésőbb kedden este 6 óráig a munkaközvetítőnek bejelenteni. Később érkezett bejelentések csak annyiban vehetők figyelembe, amennyiben az előjegyzett munkásokból a szükséglet kielégíthető. Egyébként a bejelentések beérkeztenek sorrendje irányadó.

4. A munkaadó csakis olyan kőművest fogadhat munkába, aki munkakönyvén kívül a munkaközvetítő igazolványát felmutatja. Minden munkaadó, aki a munkaközvetítő igazolványával ellátott munkást a munkába fogadja, köteles a felfogadott munkástól átvett igazolványt legkésőbb 24 óra alatt a munkaközvetítőbe elküldeni. Az elhelyezett munkás igazolványát a munkaközvetítőből csak akkor kaphatja ismét vissza, ha munkakönyvével igazolja, hogy munkaadójától kilépett. A munkaadónak sohasem szabad az igazolványt a munkából elbocsájtott munkásnak kiadni.

5. Az egyes munkások ellen felmerülő esetleges panaszokat a munkaközvetítőnél szóval vagy írásban lehet bejelenteni. Ezen panaszok a három tagú igazgatóság által megvizsgálandók és a panaszolt munkás törzslapján csak az esetben jegyeztetnek elő, ha a panasz indokoltnak találtatott. Súlyosabb jelentőségű panaszok a budapesti szerződött építőmesterek stb. végrehajtó bizottsága elé terjesztendőek, amely bizottság elrendelheti, hogy a panaszolt munkás közvetítése meghatározott időre beszüntetessék.

6. Hétközben (szerda, csütörtök, péntek, szombat) elhelyezendő munkásoknak igazolványát a munkaközvetítő intézet közvetlenül azon munkaadóhoz küldi, aki sürgős munkásszükségletét bejelentette. Az illető munkásokat pedig utasítja, hogy a kijelölt munkaadónál rögtön munkába lépésre jelentkezzenek. Az expresszküldönc költségeit ilyen esetekben a munkaadó fődözi.

7. A munkás, ki a munkaközvetítőben munkára jelentkezik, a már említett igazolványt kapja. Ezen igazolvány a bemutatott munkakönyv alapján állítatik ki és az illető munkásnak munkaközvetítői törzsszámával látandó el. A munkás neve és törzsszáma az illető munkás törzslapjára, a törzskönyvbe és a névmutatóba azonnal feljegyeztetik. Az igazolvánnyal ellátott munkás a munkaközvetítői nyilatkozat aláírása után megkapja a szerződött építőmesterek stb. névjegyzékét és már szombaton este vagy hétfőn reggel bármely szerződött építőmesternél jelentkezhetik munkára. Az ilyen munkás a szerződött építőmestereken kívül álló építő-, kőmives-

és építési-vállalkozóhoz is munkába állhat, de újabb elhelyezésnél előnyben részesül a munkaközvetítőben az a munkás, aki igazolványával, illetve munkakönyvével bizonyítani tudja, hogy előző munkaadója a budapesti szerződött építőmesterekhez tartozik.

8. A hétközben (szerdán, csütörtök, péntek és szombaton) a munkaközvetítő által kijelölt munkaadóhoz kirendelt segéd igazolványára újból igényt nem tarthat, ha a kijelölt munkaadónál és a kijelölt időben munkába nem állott. Kivételnek csak akkor van helye, ha az ilyen munkás kellőképpen igazolni tudja, hogy önhibáján kívül mulasztotta el a kítűzött időben és munkaadónál a munkába lépést.

9. Budapesti szerződött építőmesterek stb. végrehajtó bizottságának határozata folytán elveszti igazolványát és munka közvetítésre nem számíthat az a segéd, aki az általa aláírt nyilatkozatban foglalt feltételeket megszegve, munkaadóját a törvényes felmondási idő mellőzésével hét közben elhagyja, a munkaadóval vagy helyettesével szemben illetlenül viselkedik, az épületen, vagy a munkaközvetítőben a rendet és fegyelmet zavarja.

10. A szombaton este munkából kilépő segéd, a vasárnapot és ünnepnapok délutánjait kivéve, a munkaközvetítőben igazolványát naponta reggeli 8 órától este 8 óráig, szombaton este 10 óráig megkaphatja és a munkaközvetítőben kifüggesztett tábláról még vasárnapokon is megtudhatja, hogy mely munkaadóknál jelentkezhetik munkára.

11. A segéd munkásoknak munkaadóik elleni panasza a munkaközvetítőben e célra szolgáló panaszkönyvben feljegyeztetik. Az ilyen panaszokat a szerződött budapesti építőmesterek végrehajtó-bizottsága intézi el és a határozatáról a panaszos munkást is értesíti. Azon segédek pedig, akik kifogástalan magaviseletük által arra érdemesek, a budapesti szerződött építőmesterek által az egész építési idényre szóló szerződéssel láthatók el és magasabb munkabérből is részesíthetők.

12. Rendkívüli sürgős esetekben, amelyeket a szerződött mesterek végrehajtó-bizottsága esetről-esetre megvizsgál és indokoltnak talál, megengedhető, hogy az érdekelt szerződött mester a munkaközvetítő mellőzésével bárhonnan az előre meghatározott számú segédeket beszerezheti és munkába állíthatja. Köteles azonban az ilyen munkásokkal is a munkaközvetítőben e célra szolgáló nyilatkozatot aláírni.

Nyilvántartás. Az igazolványok nyilvántartása, beosztása, kezelése, munkaközvetítő statisztikája stb. a munkaközvetítő vezetője által végrehajtó-bizottság jóváhagyása mellett kiadott „Utasítás” szerint történik.

A munkaadók kötelezhetők arra, hogy a betegsegélyző-pénztárhoz intézett be- és kijelentéseiket (heti-havi bérlistákat) a munkaközvetítő útján juttassák el az illetékes betegsegélyző-pénztárhoz, hogy ebből úgy a munkaközvetítő-intézet működése, mint a fennálló szabályoknak a munkaadó részéről való pontos betartása ellenőrizhető legyen.

A munkásigazolvány és a közvetítést igénylő munkások által aláírandó nyilatkozat egy-egy példányát lapunkhoz külön mellékeljük.

A munkaközvetítő telefon-száma **63—77**.

Eddig 19 kőműves és 8 ácssegéd jelentkezett. Ezen szám oly kevés, hogy a munka újból meg nem kezdhető; miért is a zárlat a szakosztály további határozatáig fenntartandó.

Mihez tartásul. Év vége közeledik, amikor az *Évkönyvet* kiadjuk. Hogy senkinek panaszja ne legyen amiatt, mert a lakása helytelenül van közölve, felhívjuk a t. Tag urakat, miszerint esetleges lakásváltoztatásukat, továbbá esetleges különleges szakmunkáikat és a telefonszámot bejelenteni el ne mulasszák. Egyben felhívjuk a hátralékban levő tagokat, hogy hátralékukat még december vége előtt rendezzék, mert az év elején megjelenő III-ik *Évkönyvet* díjtalanul csak azon tagoknak adjuk, kik az 1906. évre járó tagsági díjjal nincsenek hátralékban.

Ipartörvény, műszaki kamara és sztrájk törvény. A képviselőház november 28-án tartott ülésén a kereskedelmi miniszterium költségeloirányzatát vette tárgyalás alá. Ezen alkalomból *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter nagyszabású programbeszédet mondott a tárcája körében tervezett összes tennivalókról. Ezen beszéd ismertetése lapunk keretén kívül esik; de az építőiparosokra aktuális fenti kérdésekről a miniszter következőképp nyilatkozott:

„Szándékom előterjeszteni az ipartörvényjavaslatot. Ez a tör-

vényjavaslat tartalmazni fogja az összes ipari közigazgatási intézkedéseket és a szorosabb értelemben vett munkásvédelmet, amely utóbbi tartalmazni fogja a női-, a suhanc- és a gyermekmunka védelmét, az inasügy szabályozását, az ipari munkások, valamint a magántisztviselők és a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak rendezését, az alkalmazottak egészségének és életének megóvását, az ipari- és kereskedelmi alkalmazottak érdekképviselésének biztosítását, a vasárnapi munkaszünet új szabályozását, a munkaidő és a záróra kérdésének megoldását, az ipari felügyeletet, az ipari és kereskedelmi bíróságok szervezetét, a munkaközvetítés országos rendezését.

Szándékom a műszaki kamara létesítése és a mérnöki gyakorlat szabályozása azzal a céllal, hogy a műszaki kar belső viszonyai lehetőleg rendeztessenek és hogy a mérnöki gyakorlat az erre egyedül illetékes technikusoknak biztosítsa. Ez a törvényjavaslat az országos középítési tanács előtt fekszik.

Szociális téren az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak aggodalom és rokkantság esetére való kötelező biztosítására nézve fogok törvényjavaslatot előterjeszteni, melylyel a munkásbiztosítás bevezetését illetően.

Az erre vonatkozó törvényjavaslatot közzé fogom tenni, hogy alkalmuk legyen az érdekelteknek azt megvizsgálni. Ha ezt megalkotjuk, azon államok közé fogunk sorakozni, amelyek a szociális téren vezető szerepet visznek.

Szándékom a sztrájkügyet törvénnyel szabályozni, ami már halaszthatatlan és pedig úgy, hogy egyrésztől biztosítani óhajtom a sztrájk jogát, amint azt a t. előadó úr igen szépen kifejtette, de másrésztől ugyan akkor a munka szabadságát is biztosítani kívánom. Mert teljes lehetetlenségnek vélem azt t. Ház, hogy egy polgárosult állam tovább tűrje azt, hogy akkor, amidőn ezen országban mindnyájan a szabadságra vágyódunk, akkor bizonyos téren és bizonyos körökben a legnagyobb zsarnokság uralkodjék; olyanfokú zsarnokság, aminőhöz hasonló a legnagyobb kényuralom alatt sem található. Az a követelés, hogy mások bírálják el azt, hogy egy ember, egy család inséget szenvedjen-e, éhséggel küzdjön-e, hogy szabadjon-e neki dolgozni vagy nem: a legnagyobb mérvben elítélendő.

A november hó 29-iki gyűlésen Kossuth Ferenc miniszter és Sztierényi József államtitkár nyilatkozatai után tisztán áll az ország

előtt, hogy mi módon akarja a kormány a munka szabadságát és az országnak a szociálisták túlkapásai által megtámadott gazdasági rendjét megoltalmazni. Igenis, *lesz sztrájk törvény*, nem mint kivételes, hanem mint olyan törvény, mely az életben fölmerült és megoldást követelő kérdésnek szabályozását célozza. A sztrájk joga és szabadsága biztosítva lesz; de bicska és bunkósbot kirekesztetnek a gazdasági bérharc fegyverei közül. Az alapelv az, hogy aki nem akar dolgozni, annak szabadságában áll, nem dolgozni; de aki dolgozni akar, annak szabadságában és módjában álljon dolgozni. Senkinek nincs joga arra — még a szociálista szakszervezeteknek sem — mások cselekvési szabadságát terrorizmussal, pártszarnoksággal megbénítani. Ez az igazi munkaszabadság, melyet hathatós törvényes garanciákkal kell körülbástyázni.

Természetes, hogy ez még nem elég a lábrakapott sztrájknyavalya orvoslására. A kormány megelőző rendszabályokat is tervez; magától értetődőleg liberális alapon. Ez a megelőző rendszabály: a kiegyeztetési eljárás angol mintára. Ennek az eljárásnak köszönheti Anglia azt, hogy sztrájkjai a minimumra csökkentek. Igaz, hogy — amint Kossuth Ferenc nagyon találóan jegyezte meg — Angliában a munkások vezetői komoly és lelkiismeretesen törekszenek a sztrájkok megelőzésére; de nálunk is lehet remélni azt, hogy ha a munkásnép a zsarnokság alól föl szabadul, a mostani vezetők helyét komoly és lelkiismeretes vezetők foglalják el.

Mert a munkások nagy tömegei már nálunk is megunták azt a lelketlen terrorizmust és házárdjátékot, amelyet mostani vezetőik az ő rovásukra űztek. Eleget vesztek, eleget éheztek a könnyelműen szított tömeges sztrájkok folytán arra, hogy belássák, miszerint a sztrájk nem lehet sem öncél, sem hatalmi törekvések fegyvere. Meglehet, hogy e belátás elterjedése folytán egy pár fényes egzisztencia megsemmisül, de a munkások százezreinek emelkedő jólléte és visszatérő nyugalma talán mégis csak többet ér, mint egy pár sztrájkvezérnek úri életmódja.

Az államtitkár beszédének egy érdekes részlete a következő:

De amíg Pető sztrájkokról és kartellokról beszél, elfeledkezik a sztrájkoknak egy veszedelmes és súlyos kinövéséről, a bojkottról, amely egyes vállalatoknak tönkretételére irányul. (Ugy van!) És ez az eljárás modern kiátkozássá változik azzal, hogy értesítik az ország összes munkásszervezeteit azon megállapodásokról, melyekkel egyes gyári vállalatokat sújtanak, hogy ahhoz egyetlen szerve-

zett munkás se mehessen munkába. Egyes iparvállalatoknak bojkott alá való helyezése tökéletes zsarolás. Az ily elfajulást tovább tűrni nem lehet, ez ellen egy modern államban törvénnyel kell védekezni.

Ezek azok az okok, amelyek ennek az ügynek sürgős rendezését követelik.

Elítelt sztrájkoló építőmunkások. A pesti magyar kereskedelmi bank építkezésén, a Ferenc-József-tér és Fürdő-utca sarkán az állványkészítő munkások néhány hét előtt sztrájkba léptek. Hogy a sikert jobban biztosítsák, a szomszédságban épülő Gresham palotához vonultak s az ottani állványkészítőket csatlakozásra szólították föl. Ez utóbbiak azonban a munka letételéről hallani nem akarván, ellenök életveszélyes fenyegetést használtak; azzal fenyegették, hogy mindenkit, aki nem csatlakozik a sztrájkhoz, agyonütnek. A Gresham épületen jelen volt építőmester a szemközt levő főkapitányságnak azonnal jelentést tett az esetről és rendőri segítséget hozott. A sztrájkoló állványkészítők ennek dacára tovább erőszakoskodtak, minek következtében a rendőrség a legerősebben garázdálkodók közül többet elfogott s a rend csak azután állt helyre. Ezen sztrájkolók felett a bíróság a napokban ült törvényt, hol a budapesti büntető járásbíróság a letartóztatott munkásokat életveszélyes fenyegetés miatt vonta felelősségre. Vádlottak tagadtak; de a tanúk igazolták, hogy ők a dolgozó munkásokat tényleg életveszélyesen fenyegették. Ezek alapján a bíró vádlottakat két-két havi fogságra ítélte.

Az építőmester, aki nagyobb szabású útépitést végez, kereskedőnek csak akkor tekinthető, ha a felhasználandó anyagot nem kapja az építetötől, hanem üzletszerűen harmadik személyektől szerzi be. Az anyagoknak az épületbe vagy az úttestbe való elhelyezése ingó dolog fel- vagy átdolgozásának (K. T. 529. §. 2. pontja) nem tekinthető; mert az építés által ingatlan keletkezik. (A m. kir. Kuria 1906. július 16. 830. sz.).

